

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในครอบครัวของเด็กวัยเรียน

Factors Related to Violence in Families with School Age Children

จินตนา วัชรสินธุ์^{1*}, รวิวรรณ คำเงิน², ชนกพร ศรีประสาร³ และ ณัชนันท์ ชีวานนท์¹

Chintana Wacharasin^{1*}, Rawiwan Khamngoen², Chanokporn Sriprasan³ and Natchanan Chivanon¹

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา¹, วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี²,

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม³

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยครอบครัวกับความรุนแรงในครอบครัวของเด็กวัยเรียน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครอบครัวของเด็กวัยเรียนที่อาศัยอยู่ในชุมชนอุตสาหกรรมเกษตรกรรมประมง และท่องเที่ยว จังหวัดชลบุรี จำนวน 269 ครอบครัว เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามความสัมพันธ์ในครอบครัว แบบสอบถามการสื่อสารในครอบครัว แบบสอบถามความเครียดของการเป็นบิดามารดา และแบบสอบถามความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งแบบสอบถามการสื่อสารในครอบครัว ผู้วิจัยพัฒนาและผ่านการตรวจสอบเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ได้ค่า CVI เท่ากับ .87 และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .80 - .85 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยด้านประวัติความรุนแรงในครอบครัวด้านวาจา ประวัติการทะเลาะวิวาทในครอบครัว และความเครียดของการเป็นบิดามารดา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับความรุนแรงในครอบครัวของเด็กวัยเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.19, p<.01$; $r=.23, p<.05$ และ $r=.19, p<.01$ ตามลำดับ) ส่วนปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวและการสื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับความรุนแรงในครอบครัวของเด็กวัยเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=-.35, p<.01$ และ $-.20, p<.01$)

ดังนั้นพยาบาลและบุคลากรทางสุขภาพอื่น ควรช่วยป้องกันความรุนแรงในครอบครัวของเด็กวัยเรียน โดยทำความเข้าใจบริบทของครอบครัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งประวัติความรุนแรงในครอบครัวด้านวาจา ประวัติการทะเลาะวิวาทในครอบครัว ความเครียดของการเป็นบิดามารดา ความสัมพันธ์ในครอบครัว และการสื่อสารในครอบครัว เพื่อที่จะพัฒนาโปรแกรมการป้องกันความรุนแรงในครอบครัวเด็กวัยเรียนได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: ความรุนแรงในครอบครัว, ความเครียดของการเป็นบิดามารดา, ความสัมพันธ์ในครอบครัว การสื่อสารในครอบครัว, เด็กวัยเรียน

*ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: chintana@buu.ac.th เบอร์โทรศัพท์ 081-4019472)

Abstract

The purpose of this research was to examine the relationship between family factors and violence in families with school age children. The sample size of this study was selected by stratified random sampling which included 269 families with school age children in Chonburi Province, Thailand. Data were collected by using demographic data record form as well as 4 questionnaires, including: 1) family relationships, 2) family communication, 3) parenting stress, and 4) family violence. The family communication questionnaire was developed by researchers. It was validated by 3 experts, yielding a CVI score of 0.87. And Cronbach's alpha coefficient yielded values of 0.80 to 0.85. Statistics used in the data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product moment correlation.

Results revealed that history of verbal violence, history of quarrels in family, and parenting stress had a significant positive relationship with family violence ($r=.19, p<.01$; $r=.23, p<.05$ and $r=.19, p<.01$, respectively). Family relationships and family communication had significantly negative relationship with family violence ($r=-.35$ and $-.19, p<.01$).

Therefore, nurses and other health care providers should assist family with school age children to prevent violence by understanding the family context, particularly in the areas where there is a history of parenting stress. Furthermore, the violence prevention programs should be conducted regularly.

Keywords: family violence, parenting stress, family relationships, family communication, school age children

บทนำ

การใช้ความรุนแรงในครอบครัว เป็นปัญหาสำคัญที่ยังพบอยู่เสมอในสังคมไทยตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน และความรุนแรงดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ปี พ.ศ.2556 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ให้ข้อมูลว่าประเทศไทยมีการทำร้ายกันระหว่างคู่สมรสอยู่ในลำดับที่ 30 ของโลก และสามิทำร้ายภรรยาอยู่ในลำดับที่ 7 ของโลก (Ministry of Social Development and Human Security, 2013) ส่วนรายงานของกระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับสถิติเด็กและสตรีถูกทำร้าย ที่มารับบริการศูนย์พึ่งได้ทั่วประเทศ พบว่าเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2554 จำนวน 22,565 ราย ในปี พ.ศ.2556 เพิ่มขึ้นเป็น 31,866 ราย ผู้กระทำความรุนแรงในเด็กส่วนใหญ่เป็นบุคคลใกล้ชิดหรือบุคคลในครอบครัว ส่วนการกระทำความรุนแรงในสตรีผู้กระทำส่วนใหญ่เป็นคู่สมรส (Ministry of Public Health, 2014) นอกจากนี้ผลการสำรวจข้อมูลสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวในกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ พบว่า 1 ปีที่ผ่านมา มีการกระทำความรุนแรงต่อกันโดยบุคคลในครอบครัว ร้อยละ 9.05 เมื่อพิจารณาความรุนแรงในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างระดับจังหวัด จังหวัดชลบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งที่พบปัญหาความรุนแรงในครอบครัวมากเป็นอันดับ 10 ของประเทศ โดยพบว่าการกระทำความรุนแรงทั้งทางร่างกาย จิตใจ และทางเพศโดยบุคคลในครอบครัวด้วยกัน (Ministry of Social Development and Human Security, 2013)

ความรุนแรงในครอบครัว เป็นการกระทำที่ประสงค์ให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ การล่วงละเมิดทางเพศ รวมถึงการไม่ใส่ใจดูแลระหว่างบุคคลในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นคู่สมรส บุตร บุตรบุญธรรม ญาติ รวมทั้งบุคคลใด ๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน (Royal Thai Government Gazette, 2007; Child Welfare Information Gateway, 2013) จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีการกระทำความรุนแรงทางจิตใจ ทางร่างกาย และทางเพศ ตามลำดับ (Ministry of Social Development and Human Security, 2013) มีการศึกษาความรุนแรงของครอบครัวในชุมชนจังหวัดปทุมธานี พบว่า ครอบครัวมีการใช้ความรุนแรงด้านวาจามากที่สุด รองลงมาคือ ด้านร่างกาย จิตใจ และทางเพศ ตามลำดับ การทำความรุนแรงทางร่างกาย เช่น การตบตี มัดผูก กักขัง ปืบคอ ดึงผม กระชากผม จับผมหรือแขนขาลาก ใช้อาวุธทำร้ายร่างกาย การทำความรุนแรงทางจิตใจและอารมณ์ ได้แก่ การตำหนิด้วยถ้อยคำหยาบคาย การข่มขู่ การเรียกขานด้วยคำที่ไม่เหมาะสม การทำให้เกิดความกลัว ทำให้รู้สึกว่าเป็นคนไร้ค่า จำกัดสิ่งที่จำเป็นแก่ความเป็นอยู่ ทอดทิ้ง (Sanprasit, Boonprakob, Kongsakon & Intarakamhang, 2011) สำหรับการกระทำความรุนแรงทางเพศ จะเป็นการใช้กำลังประทุษร้ายหรือบังคับให้มีกิจกรรมทางเพศ โดยอีกฝ่ายไม่สมัครใจ และรวมถึงการบังคับให้ค้าประเวณี (Rucksasri, 2014)

สภาพปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้นได้กับคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกชนชั้น มีผลกระทบต่อความผาสุกของสมาชิกในครอบครัวอย่างมาก โดยเฉพาะเด็กเป็นกลุ่มบุคคลที่ถูกกระทำ หรือได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัวเป็นอันดับ 2 รองจากส่วนกลุ่มสตรี (Ministry of Social Development and Human Security, 2013) ผลกระทบของความรุนแรงในครอบครัวที่มีต่อเด็กอาจส่งผลให้เกิดปัญหาทางด้านอารมณ์ เช่น เก็บกด มีความสับสนทางด้านอารมณ์ กังวลใจ หวาดกลัว อาจมีปัญหาด้านการปรับตัวเข้ากับสังคมได้ยาก ชอบเก็บตัวเงียบคนเดียว ไม่ชอบคบค้าสมาคมกับเพื่อน เด็กที่ครอบครัวมีการใช้ความรุนแรงอย่างต่อเนื่องจะส่งผลต่อการรับรู้ และทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรงว่าเป็นพฤติกรรมปกติธรรมดาในสังคม เมื่อเด็กที่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่นเด็กจะเริ่มมีพฤติกรรมก้าวร้าวและใช้ความรุนแรงชัดเจนขึ้น มีการทะเลาะวิวาทกับเพื่อน เด็กเหล่านี้มีโอกาสสูงที่จะใช้ความรุนแรงในครอบครัวต่อไป สำหรับเด็กบางรายอาจมีปัญหาทำให้เกิดความหดหู่ เศร้าหมอง ซึ่งอาจนำไปสู่โรคซึมเศร้า อันเป็นพฤติกรรมซ่อนเร้นที่อาจนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ อาทิ โรคประสาท โรคจิต และการฆ่าตัวตาย เป็นต้น (Rucksasri, 2014) นอกจากผลกระทบโดยตรงต่อตัวเด็กและครอบครัวแล้วยังส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวมด้วย

ครอบครัวที่มีปัญหาความรุนแรงอาจเกิดจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ เช่น ปัจจัยเกี่ยวกับประวัติครอบครัวของการผู้กระทำที่ได้รับความรุนแรงในวัยเด็ก หรือการได้เห็นประสบการณ์ความรุนแรง และการได้รับการกระทำความรุนแรงตั้งแต่ยังเด็กจะส่งผลให้กระทำความรุนแรงในครอบครัวปัจจุบัน (Souphaphone, 2013; Senglem, Nintachan & Piaseu, 2011) ซึ่งประวัติการความรุนแรงในครอบครัวอาจเกิดขึ้นจากความรุนแรงด้านร่างกาย ด้านวาจา หรือการทะเลาะวิวาทในครอบครัว สำหรับปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัวพบว่า สัมพันธภาพที่ไม่ดีจะก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างสามีภรรยา และปัจจัยการสื่อสารในครอบครัว พบว่าการสื่อสารที่ไม่เหมาะสมระหว่างสามีภรรยา (Souphaphone, 2013) นำไปสู่ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวในที่สุด ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับความเครียดของการเป็นบิดามารดานั้นพบว่า ในสถานการณ์ของการเป็นบิดามารดาทำให้บิดามารดาเผชิญกับความเครียด ซึ่งส่งผลให้เกิดการใช้ความรุนแรงในครอบครัวได้ (Wacharasin, Thienpichet &

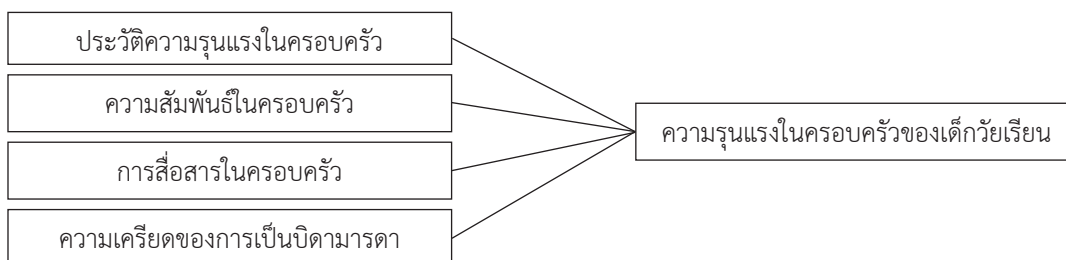
Deoisres, 2011) จะเห็นได้ว่าปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเกิดจากหลายปัจจัยและส่งผลกระทบต่อเด็ก และสมาชิกครอบครัวอย่างมาก หากมีการตรวจพบและป้องกันตั้งแต่เริ่มต้นก็จะลดความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นได้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในครอบครัวของเด็กวัยเรียนเนื่องจากเป็นกลุ่มบุคคลที่ถูกกระทำหรือได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัวมาก โดยศึกษาจากครอบครัวเด็กวัยเรียนในจังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีลักษณะครอบครัวที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม และอาชีพจากการย้ายถิ่นของประชากรจากทุกภาคมาอาศัยรวมกัน การเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความรุนแรงในครอบครัวจะช่วยให้พยาบาลหรือบุคลากรทางสุขภาพสามารถออกแบบการดูแลที่เหมาะสมในการป้องกันความรุนแรงในครอบครัวได้

วัตถุประสงค์วิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยครอบครัวกับความรุนแรงในครอบครัวของเด็กวัยเรียน ได้แก่ ประวัติความรุนแรงด้านวาจา ประวัติการทะเลาะวิวาทในครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว การสื่อสารในครอบครัว ความเครียดของการเป็นบิดามารดา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ทฤษฎีระบบชีวนิเวศวิทยา (Ecological Systems Theory) เป็นกรอบแนวคิด โดย Bronfenbrenner (2005) ได้อธิบายปฏิสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่เกิดขึ้นตลอดเวลาและมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของบุคคลในอนาคต ทฤษฎีนี้มีองค์ประกอบสำคัญ คือ กระบวนการ-บุคคล-บริบท-เวลา (Process-Person-Context-Time Model: PPCT Model) ซึ่งสามารถใช้อธิบายการวิจัยนี้ โดยเชื่อว่าความรุนแรงในครอบครัวเกิดจากปฏิสัมพันธ์ของปัจจัยระดับบุคคลและระดับครอบครัวที่ได้รับอิทธิพลมาจากสังคมและวัฒนธรรมด้วย โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมและเลือกปัจจัยที่จะศึกษาดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาเป็นบิดา/มารดา ปู่ย่าตายาย หรือผู้ดูแลหลักในครอบครัวของเด็กวัยเรียนอายุ 6-12 ปี ที่อาศัยอยู่ในชุมชนอุตสาหกรรม เกษตรกรรม ประมงและท่องเที่ยว จังหวัดชลบุรี

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยบิดา/มารดา ปู่ย่าตายาย หรือผู้ดูแลหลักในครอบครัวของเด็กวัยเรียนอายุ 6-12 ปี ครอบครัวละ 1 คน ที่ยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัย ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างจาก 11 อำเภอในจังหวัดชลบุรีออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ พื้นที่เกษตรกรรม อุตสาหกรรม ประมง และท่องเที่ยว

สุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 1 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบ้านบึง (เกษตรกรรม) อำเภอพนัสนิคม (อุตสาหกรรม) อำเภอเมือง (ประมง) และอำเภอบางละมุง (ท่องเที่ยว) สุ่มตัวอย่างอำเภอละ 1 ชุมชน และแต่ละชุมชนสุ่มกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 จากครอบครัวที่มีเด็กวัยเรียน รวมได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 269 ครอบครัว โดยคำนวณจากสัดส่วนประชากรในแต่ละพื้นที่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของครอบครัวเด็กวัยเรียน ได้แก่ เพศ อายุของผู้ดูแลเด็ก ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ความสัมพันธ์กับเด็ก ประวัติความรุนแรงในครอบครัว (ด้านร่างกาย ด้านวาจา และการทะเลาะวิวาทในครอบครัว)

2. แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว พัฒนามาจากแบบประเมินสัมพันธภาพในครอบครัว ของ Crandall (1980) ประกอบด้วย 4 ด้านคือ การแสดงบทบาทของสมาชิก การสื่อสารของสมาชิก การแสดงออกทางอารมณ์ของสมาชิก การถ่ายทอดความรู้สึกของสมาชิก ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 24 ข้อ เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (ไม่จริงเลย=1 คะแนน, จริงเล็กน้อย=2 คะแนน, จริงบ้าง=3 คะแนน, จริงเป็นส่วนมาก=4 คะแนน, จริงมากที่สุด=5 คะแนน) การแปลผลคะแนนดังนี้ ครอบครัวที่ได้คะแนนสูงกว่าแสดงว่ามีความสัมพันธ์ในครอบครัวสูงกว่าครอบครัวที่ได้คะแนนต่ำกว่า

3. แบบสอบถามการสื่อสารในครอบครัว เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดการสื่อสารของ Galvin, Braithwaite & Bylund (2012) เพื่อถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างสมาชิกในครอบครัว ด้านการแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือการแก้ปัญหา และการสะท้อนพฤติกรรมของสมาชิก ครอบครัว ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ เป็นแบบประมาณค่า 4 ระดับ (ไม่เคยเลย = 1 คะแนน, นาน ๆ ครั้ง = 2 คะแนน, บางครั้ง = 3 คะแนน, บ่อยครั้ง = 4 คะแนน) การแปลผลคะแนนดังนี้ ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่ามีการสื่อสารในครอบครัวดีกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

4. แบบวัดความเครียดของการเป็นบิดามารดา เป็นแบบสอบถามที่ Kaewluong & Wacharasin, (2004) ดัดแปลงมาจากแบบวัด Parenting Stress Index (Abidin, 1995) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ภาวะตึงเครียดในการแสดงบทบาทการเป็นบิดามารดา ปฏิสัมพันธ์ที่ไม่ดีระหว่างบิดามารดาและบุตร และความยุ่งยากของบุตรที่ไม่เป็นไปตามคาดหวัง มีข้อคำถาม 36 ข้อ เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 1 คะแนน, ไม่เห็นด้วย = 2 คะแนน, ไม่แน่ใจ = 3 คะแนน, เห็นด้วย = 4 คะแนน, เห็นด้วยอย่างยิ่ง = 5 คะแนน) แปลผลคะแนนดังนี้ บิดามารดาที่ได้คะแนนสูงกว่ามีความเครียดสูงกว่าบิดามารดาที่ได้คะแนนต่ำกว่า

5. แบบสอบถามการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ผู้วิจัยใช้สำหรับประเมินการกระทำความรุนแรง ด้านร่างกาย การกระทำความรุนแรง ด้านจิตใจ และการกระทำความรุนแรงทางเพศ ประกอบด้วย 38 ข้อคำถาม เป็นแบบประมาณค่า 4 ระดับ (ไม่เคย = 1 คะแนน, นาน ๆ ครั้ง = 2 คะแนน, บ่อยครั้ง = 3 คะแนน, เป็นประจำ = 4 คะแนน) แปลผลคะแนนดังนี้ ครอบครัวที่ได้คะแนนสูงกว่ามีความรุนแรงในครอบครัวสูงกว่าครอบครัวที่ได้คะแนนต่ำกว่า

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามสัมพันธภาพในครอบครัว แบบวัดความเครียดของการเป็นบิดามารดา และแบบสอบถามการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแล้ว สำหรับแบบสอบถามการสื่อสารในครอบครัวผู้วิจัยนำมาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นอาจารย์พยาบาลที่มีความเชี่ยวชาญด้านการพยาบาลเด็กและครอบครัวจำนวน 3 คน เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่มี

ความตรงตามเนื้อหาและมีความสมบูรณ์ และหาค่า CVI ได้เท่ากับ .87 จากนั้นนำแบบสอบถามทั้ง 4 ชุด ไปทดลองใช้กับครอบครัวของเด็กวัยเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .83, .82, .85 และ .80 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังได้รับหนังสืออนุญาตจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพาแล้ว ผู้วิจัยทำหนังสือถึงองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลของแต่ละพื้นที่ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล ประสานงาน กับผู้นำชุมชน นัดหมายวัน เวลาไปเก็บข้อมูล หลังจากได้กลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยชี้แจง วัตถุประสงค์การวิจัย การเข้าร่วมการวิจัย ประโยชน์ที่จะได้รับ การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง และการถอนตัว ออกจากการเข้าร่วมวิจัย ผู้วิจัยเก็บข้อมูลที่บ้านของกลุ่มตัวอย่างโดยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 60 นาที ทั้งนี้ภายหลังจากกลุ่มตัวอย่างส่งแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยทำการ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด จำนวน 269 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน ผู้วิจัยทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น ประกอบด้วยการมีข้อมูลลักษณะ การแจกแจงเป็นโค้งปกติ และตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์เชิงเส้น โดยพิจารณาจากกราฟ Normal Probability Plot พบว่าข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ในแนวเส้นตรง แสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติและมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Hair, Black, Babin & Anderson, 2010)
2. ข้อมูลทั่วไปและระดับของความสัมพันธ์ในครอบครัว การสื่อสารในครอบครัว ความเครียดของการ เป็นบิดามารดา และความรุนแรงในครอบครัวของเด็กวัยเรียน วิเคราะห์โดยใช้สถิติด้วยสถิติพรรณนาเพื่อหา จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับประวัติความรุนแรงด้านวาจา ประวัติการทะเลาะวิวาท ในครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัว การสื่อสารในครอบครัว ความเครียดของการเป็นบิดามารดา และ ความรุนแรงในครอบครัวของเด็กวัยเรียน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficients)

จริยธรรมวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา รหัส 01/08/2551

ผลการวิจัย

1. ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะทางประชากร และประวัติความรุนแรง

ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	217	80.67
ชาย	52	19.33
อายุของผู้ดูแลเด็ก		
≤ 20 ปี	3	1.12
21 – 30 ปี	40	14.87
31 – 40 ปี	96	35.67
41 – 50 ปี	81	30.11
51 – 60 ปี	30	11.15
> 61 ปี	19	7.06
ศาสนา		
พุทธ	265	98.51
คริสต์	1	0.37
อิสลาม	3	1.12
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	11	4.09
ประถมศึกษา	159	59.11
มัธยมศึกษา	75	27.88
ปวส./ปวช./ปวท.	16	5.95
ปริญญาตรี/โท/เอก	8	2.97
สถานภาพสมรส (ของผู้ให้สัมภาษณ์)		
โสด	14	5.20
คู่	205	76.21
หม้าย	21	7.81
หย่า	14	5.20
แยกกันอยู่	15	5.58
ความสัมพันธ์กับเด็ก		
พ่อแม่	196	72.86
ปู่ย่าตายาย	50	18.58
ลูกป้า/น้าอา	21	7.81
ญาติ	2	0.75

ตาราง 1 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
ประวัติการกระทำความรุนแรงในครอบครัวด้านร่างกาย		
ไม่เคย	201	74.72
เคย	68	25.28
ประวัติการกระทำความรุนแรงในครอบครัวด้านวาจา		
ไม่เคย	182	67.66
เคย	87	32.34
การทะเลาะวิวาทในครอบครัว		
ไม่เคย	203	75.46
เคย	66	24.54

จากตาราง 1 พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 80.67 อายุช่วง 31-40 ปีมากที่สุด รองลงมาช่วงอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 35.67 และ 30.11 ตามลำดับ นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 98.50 สถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 76.21 และจบการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด รองลงมาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 59.10 และ 27.90 ตามลำดับ ความสัมพันธ์ส่วนใหญ่เป็นบิดามารดาของเด็ก ร้อยละ 72.86 รองลงมาเป็น ปู่ตาย้า ร้อยละ 18.58 เคยมีประวัติการกระทำความรุนแรงด้านร่างกายในครอบครัว จำนวน 68 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 25.28 เคยมีการกระทำความรุนแรงด้านวาจาหรือการกระทำที่ทำร้ายจิตใจภายในครอบครัว จำนวน 87 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 32.34 เคยมีการทะเลาะวิวาทในครอบครัว จำนวน 66 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 24.54

2. ระดับของตัวแปรที่ศึกษา

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลครอบครัวเด็กวัยเรียนเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว การสื่อสารในครอบครัว ความเครียดของการเป็นบิดามารดา กับความรุนแรงในครอบครัว

ตัวแปร	ค่าที่เป็นไปได้	ค่าจริง	M	SD	ระดับ
ความสัมพันธ์ในครอบครัว	24-120	34-120	90.16	14.74	ปานกลาง
การสื่อสารในครอบครัว	20-80	33-78	60.50	7.39	ดี
ความเครียดของการเป็นบิดามารดา	36-180	40-146	77.31	18.44	ปานกลาง
ความรุนแรงในครอบครัว	38-152	36-62	38.30	3.02	ต่ำ

จากตาราง 2 พบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง ($M=90.16$, $SD=14.74$) การสื่อสาร ในครอบครัวอยู่ในระดับค่อนข้างดี ($M=60.50$, $SD=7.39$) ความเครียดของบิดา/มารดาอยู่ในระดับปานกลาง ($M=77.31$, $SD=18.44$) และความรุนแรงในครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ ($M=38.30$, $SD=3.02$)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างประวัติความรุนแรงในครอบครัว ด้านร่างกาย ด้านวาจา และการทะเลาะวิวาทในครอบครัว (ความสัมพันธ์ในครอบครัว การสื่อสารในครอบครัว ความเครียดของการเป็นบิดามารดา กับความรุนแรงในครอบครัวของเด็กวัยเรียน)

ตาราง 3 ความสัมพันธ์ระหว่างประวัติความรุนแรงในครอบครัว (ด้านร่างกาย ด้านวาจา และการทะเลาะวิวาทในครอบครัว) ความสัมพันธ์ในครอบครัว การสื่อสารในครอบครัว ความเครียดของการเป็นบิดามารดา กับความรุนแรงในครอบครัวของเด็กวัยเรียน

ปัจจัย	ความรุนแรงในครอบครัวของเด็กวัยเรียน
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)
ประวัติความรุนแรงในครอบครัวด้านร่างกาย	-.08
ประวัติความรุนแรงในครอบครัวด้านวาจา	.19**
ประวัติความรุนแรงในครอบครัวด้านการทะเลาะวิวาท	.23*
ความเครียดของการเป็นบิดามารดา	.19**
ความสัมพันธ์ในครอบครัว	-.35**
การสื่อสารในครอบครัว	-.20**

* $p < .05$ ** $p < .01$

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยด้านประวัติความรุนแรงในครอบครัวด้านวาจา ประวัติความรุนแรงในครอบครัวด้านการทะเลาะวิวาทในครอบครัว และความเครียดของการเป็นบิดามารดา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับความรุนแรงในครอบครัวของเด็กวัยเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .19, p < .01$; $r = .23, p < .05$ and $r = .19, p < .01$ ตามลำดับ) ส่วนปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว และการสื่อสารในครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับความรุนแรงในครอบครัวของเด็กวัยเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.35$ และ $-.20, p < .01$)

อภิปรายผล

เมื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงในครอบครัวพบว่า ประวัติความรุนแรงในครอบครัว ด้านวาจา และด้านการทะเลาะวิวาทในครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับความรุนแรงในครอบครัวที่เคยมีประวัติความรุนแรงด้านวาจาหรือการกระทำที่ทำร้ายจิตใจ และมีการทะเลาะวิวาทเกิดขึ้นภายในครอบครัวมีโอกาสที่จะเกิดความรุนแรงในครอบครัว อาจเนื่องจากบุคคลที่เติบโตมาจากครอบครัวที่มีการพุดจาไม่ดี ดูว่าสมาชิกครอบครัว มีการทะเลาะวิวาทระหว่างสมาชิกครอบครัว สมาชิกก็จะเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมเหล่านั้นและนำมาใช้ต่อไป เช่น เด็กที่ต้องเผชิญกับพ่อแม่ที่ทะเลาะเบาะแว้ง พุดจาหยาบคาย ได้เสียกันลงโทษลูก ๆ อย่างรุนแรง สมาชิกครอบครัวก็นำพฤติกรรมเหล่านี้ไปใช้กับครอบครัวด้วย (Magwa, 2013) นอกจากนี้ จากประสบการณ์การในวัยเด็กของบิดามารดาที่ถูกกระทำรุนแรงเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดการกระทำรุนแรงต่อลูก เช่น บิดามารดาที่มีความเครียด ซึมเศร้า วิตกกังวล ซึมเศร้า ก็มีแนวโน้มที่จะใช้ความรุนแรงในการลงโทษสมาชิกในบ้าน (Ulvapark, Hiangson, Tanwatanakul, & Kelgovit, 2007)

ความเครียดของการเป็นบิดามารดาที่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับความรุนแรงในครอบครัวสามารถอธิบายได้ว่า ครอบครัวที่บิดา/มารดาที่มีความเครียดสูงจะมีโอกาสเกิดความรุนแรงในครอบครัวได้สูงกว่าเนื่องจากภาวะตึงเครียดในการแสดงบทบาทการเป็นบิดามารดาหรือความยุ่งยากในการเลี้ยงดูบุตร ทำให้บิดามารดามีปฏิสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับเด็ก ภาวะเครียดของบิดามารดาทำให้มีการแสดงออกในทางที่ไม่ดีต่อเด็กและบุคคลในครอบครัวได้ เช่น การดุด่าว่ากล่าวหรืออาจลงโทษเด็กโดยไร้เหตุผล (Wacharasin, Thienpichet, & Deoisres, 2011) บิดามารดาที่มีความเครียด วิตกกังวล ก็มีแนวโน้มที่จะใช้ความรุนแรงในการลงโทษเด็ก (Ulvapark, Hiangson, Tanwatanakul, & Kelgovit, 2007) รวมทั้งบิดามารดาที่ขาดทักษะในการเลี้ยงดูบุตร ทักษะในการจัดการกับความโกรธและภาวะเครียด และทักษะในการอบรมสั่งสอนบุตรมีแนวโน้มที่จะกระทำรุนแรงต่อเด็ก (Sawasdiapanich, 2012) การช่วยให้ครอบครัวปรับตัวกับความเครียดช่วยให้ครอบครัวปฏิบัติหน้าที่อย่างยืดหยุ่นมากขึ้น ระบบความสัมพันธ์ของครอบครัวจะเหมาะสมขึ้นกว่าเดิม (Sotthiyapai, Damsangsawa, & Sirathatnararajana, 2017)

การสื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับความรุนแรงในครอบครัว ครอบครัวที่มีการสื่อสารที่ดีมีโอกาสเกิดความรุนแรงในครอบครัวน้อย อาจเนื่องมาจากเมื่อสมาชิกในครอบครัวมีการสื่อสารที่ดีต่อกันก็จะเป็นการแลกเปลี่ยนและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เป็นการปรึกษาหารือเกี่ยวกับการแก้ปัญหา ช่วยให้สมาชิกมีส่วนร่วมกันในการแก้ปัญหา (Kongim & Ruengtrakul, 2012) สำหรับครอบครัวที่มีทักษะการสื่อสารที่ไม่ดี ไม่มีการพูดคุย หรืออธิบายให้กับบุคคลในครอบครัวฟังเมื่อเกิดปัญหาขึ้น มีปากเสียงกันเป็นประจำ สมาชิกในครอบครัวก็จะเลือกใช้ความรุนแรงเพื่อเป็นการแสดงอารมณ์ออกมา มีการลงไม้ลงมือ และทำร้ายกันขึ้นในครอบครัว (Magwa, 2013)

ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับความรุนแรงในครอบครัว สามารถอธิบายได้ว่าครอบครัวที่สมาชิกมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันจะมีความรุนแรงในครอบครัวน้อยกว่าครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ไม่ดี อาจเนื่องมาจากสัมพันธภาพในครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญในการที่จะทำให้สมาชิกทุกคนในครอบครัวมีความสุข/ความทุกข์ ถ้าสมาชิกของครอบครัวขาดความสัมพันธ์ที่ดี ไม่มีความผูกพัน ขาดความรัก ความเคารพ และเอื้ออาทรต่อกัน ครอบครัวก็จะอยู่ดีมีสุขไม่ได้ ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดี บิดามารดาจะแสดงบทบาทหน้าที่ได้เหมาะสม มีการแสดงออกทางอารมณ์และการตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกในทางบวก ความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ไม่ดีอาจเนื่องจากสมาชิกในครอบครัวบกพร่องไม่กระทำตามบทบาทหน้าที่ของตน สำหรับบิดามารดาที่ขาดทักษะในการสร้างสัมพันธภาพกับบุตร จะนำมาซึ่งความรุนแรงในครอบครัวได้ (Chaffin, Silovsky, Funderburk, Valle, Brestan, Balachova et al., 2004) ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพภายในครอบครัวที่ไม่ดี ครอบครัวที่แตกแยกหรือเป็นครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว ก็จะทำให้เด็กเสี่ยงต่อการถูกกระทำ ความรุนแรงได้

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. การวิจัยนี้พบว่า ประวัติความรุนแรงในครอบครัวและความเครียดของการเป็นบิดามารดาที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรุนแรงในครอบครัวของเด็กวัยเรียน ส่วนความสัมพันธ์ในครอบครัวและการสื่อสารในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางลบกับความรุนแรงในครอบครัวของเด็กวัยเรียน ดังนั้นบุคลากรทางสุขภาพที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กวัยเรียนและครอบครัว ควรประเมินปัจจัยเหล่านี้ก่อนออกแบบการป้องกันหรือลดความรุนแรงในครอบครัวของเด็กวัยเรียน

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กวัยเรียนและครอบครัวรวมทั้งพยาบาลและบุคลากรทางสุขภาพ ควรเฝ้าระวังเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในครอบครัวที่มีประวัติการใช้ความรุนแรง ควรให้แนวทางในการลด ความเครียดของการเป็นบิดา/มารดา ควรส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว รวมทั้งสนับสนุนให้มีการ สื่อสารภายในครอบครัวอย่างเหมาะสม เพื่อป้องกันการเกิดความรุนแรงในครอบครัวของเด็กวัยเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาระยะยาว เพื่อติดตามลักษณะความรุนแรงในครอบครัวของเด็กวัยเรียน ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเด็กวัยเรียนจากการมีความรุนแรงในครอบครัว รวมถึงการวิจัยและพัฒนาเพื่อลดความรุนแรงในครอบครัว ของเด็กวัยเรียน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณสภาวิจัยแห่งชาติที่ให้การสนับสนุนงบประมาณวิจัยนี้ผ่านมหาวิทยาลัยบูรพา และขอบคุณ ครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง

References

- Abidin, R. R. (1995). *Parenting Stress Index: Professional Manual*. (3rd ed.) Odessa, FL: Psychological Assessment Resources.
- Bronfenbrenner, U. (2005). *Making Human Beings Human: Bioecological Perspectives on Human Development*. Thousand Oaks, California: Sage.
- Chaffin, M., Silovsky, J. F., Funderburk, B., Valle, L. A., Brestan, E. V., Balachova, et al. (2004). Parent-Child Interaction Therapy with Physically Abusive Parents: Efficacy for Reducing Future abuse Reports. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 72: 500-510.
- Child Welfare Information Gateway. (2013). *Definitions of Domestic Violence*. Washington, DC: U.S. Department of Health and Human Services, Children's Bureau.
- Crandall, R. C. (1980). *Gerontology: A Behavioural Science Approach*. Massachusetts: Addison-Wesley Company.
- Galvin, K. M., Braithwaite, D. O., & Bylund, C. L. (2012). *Family Communication: Cohesion and Change*. (8th ed.) New York: Pearson Education Inc.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis* (7th ed.). Upper Saddle River, N. J. Pearson/Prentice Hall.
- Kaewluong, K., & Wacharasin, C. (2004). The Effect of Self-Help Group on Childcare Behaviors and Maternal Stress in Thalassemic Children's Mothers. *Journal of Faculty of Nursing Burapha University*, 12: 60-73. (in Thai).
- Kongim, S., & Ruengtrakul, U. (2012). A Causal Model of Students' Spiritual Intelligence with Emotional Intelligence as a Mvariable. *An Online Journal of Education*, 7: 210-620. (in Thai).

- Magwa, S. (2013). Experiencing and Witnessing Domestic Violence on School aged Children. *International Journal of Social Science & Education*, 3(3): 582-596.
- Ministry of Public Health. (2014). *Statistics of Client form One Stop Crisis Centers in the 2011-2015 period*. Retrieved January 23, 2017, from https://phdb.moph.go.th/phdb2017/force_down.php?f_id=22 (in Thai).
- Ministry of Social Development and Human Security. (2013). *The Results of the Survey on the Situation of Violence in 76 Provinces in 2013*. Retrieved October 5, 2017, from https://www.m-society.go.th/article_attach/11400/15717.pdf. (in Thai)
- Royal Thai Government Gazette. (2007). The Act on the Protection of Victims of Domestic Violence. Retrieved January 3, 2017, from www.thailawforum.com › *Thailand Laws Database*. (in Thai).
- Rucksasri, S. (2014). *Families Violence*. Retrieved October 3, 2017 from <http://www.thisisfamily.org>. (in Thai).
- Sanprasit, Y., Boonprakob, P., Kongsakon, R., & Intarakamhang, U. (2011). Domestic Violence Prevention Model with Participatory Action of Families and Community: A Case Study of a Community in Pathumthani Province. *Journal of Behavioral Science*, 17(2): 19-36. (in Thai).
- Souphaphone, S. (2013). *Domestic violence*. Retrieved October 23, 2017, from http://www.fmkkh.com/FMKKH/bthkhwm_wichakar/Entries/14/10/2013_kark_ra_t_ha_runrng_n_khrxbkhrw_Domestic_Violence_files/Domestic20%violence_doc.pdf (in Thai).
- Sawasdiapanich, N. (2012). Violence Against Children: New Challenge for Nurses. *Journal of Public Health Nursing*, 26(1): 101-110. (in Thai).
- Senglem, A., Nintachan, P., & Piaseu, N. (2011). A Synthesis of Research on Factors Related to Domestic Violence among Women in Thai. *The Journal of Psychiatric Nursing and Mental Health*, 25(3): 38-55. (in Thai).
- Sotthiyapai, S., Damsangsawat, N., & Sirathatnararajana, T. (2017). Family Counselling Model. *The Southern College Network Journal of Nursing and Public Health*, 4(3): 282-290. (in Thai).
- Ulvapark, V., Hiangson, T., Tanwatanakul, J., & Kelgovit, K. (2007). Child Abuse and Neglect, and Children's Risk Behaviors in a Rural Community, KhonKhaen Province. *Journal of Health Systems Research*, 1(2): 163-173. (in Thai).
- Wacharasin, C., Thienpichet, S., & Deoisres, W. (2011). Predicting Maternal Stress of Mothers Having Children Aged 03- Years. *The Public Health Journal of Burapha University*, 6: 32-41. (in Thai).